Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Не мовчи,
Коли гордо пишаючись,
Велегласно брехня
гомонить,
І сичитьу жовчі,
мов гадюка в корчі,
Не мовчи!..

Іван ФРАНКО

36 (504)
4 вересня
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ЧУЖИЙ БІЛЬ НЕ БОЛИТЬ?..

Давно помічено: товариш пізнається в біді. І справді, цю народну одвічну істину ще ніхто не спростував, а ми переконуємось у її правдивості на своєму болючому і трагічному досвіді.

Ось уже півроку на сході у нас іде війна. Ми воюємо проти сепаратистів, терористів і російських окупаційних військ. Кров'ю, каліцтвами, смертями сотень і сотень українців відстоюємо свою державність, Незалежність, свій європейський вибір, якому, так здавалося б щиро, ще зовсім недавно раділа Європа. На словах запевняючи нас, що всіляко нас підтримує і готова навіть ввести санкції проти аґресора. Щоправда, з визнанням аґресора все ніяк не складалось. У ЄС, зрештою, як і в США, ніяк не могли повірити, що «зелені чоловічки» без розпізнавальних знаків у Крим не з Марса прилетіли, а з тієї ж Росії, що «Буки», «Гради», танки, БТРи, пушки, зрештою, кулемети й автомати не купують у якомусь супермаркеті, а їх переправляє в Україну та ж Росія.

Зрештою, почали вони роздивлятися супутникові знімки російських колон бойової техніки, які вторглись на нашу землю, на яких навіть номер прочитується. А Путін їм говорить, що такого не може бути, а ще, що військові, яких полонили, просто заблудились. І Європа йому вірить. Тому-то і з тими санкціями виходило якось не дуже. І першого, і другого, і третього рівня. А на здоровий глузд виглядає, що вони їх ще і не вводили, бо ж не бачимо жодного ефекту. Розжиріла сита Європа просто боїться втратити свої зиски від введення санкцій і, як свідчить ситуація, не втихомирює аґресора, а починає вгамовувати Україну.

Ми просимо допомогти нам технікою, високотехнологічним обладнанням, зброєю, натомість давній друг Путіна – канцлер Німеччини пані Меркель заявляє, що не можна озброювати українську армію, аби вона не стала сильною. Інакше миру на сході не буде. Мовляв, якщо Україна буде слабкою, то вона швидше піде на мирні переговори. Отакої!

Та для нас переговори на умовах аґресора – це, зрозуміло, втрата територіальної цілісності, а то й державності й Незалежності. Та хіба це її болить? Стишили протипутінську риторику лідери Франції, Англії, США. Тож чи не розглядається за кулісами відкритої політики варіант «Мюнхен-2014» для України?

Бо ж і НАТО, яке взяло на себе функції ґарантувати мир і спокій у Європі, з усього видно, вмиває руки від українсько-російської проблеми. В альянсі про членство України в ньому говорять як про далеку перспективу (чит. матеріал «Банкрутство НАТО?», 2 стор.), а реально допомогти нашій армії озброєнням сьогодні під усілякими приводами відмовляються.

А тим часом Путін погрожує і далі. У розмові з головою Єврокомісії Ж. Баррозу, що стосувалася вторгнення російських військ, він заявив: якщо б я захотів, то міг би взяти Київ за два тижні. Злочинець блефує, лякаючи світ ще й ядерною кнопкою. Манірна Європа злякано тремтить, США відмовчуються. Україна ж воює.

Ми, з усього видно, можемо розраховувати тільки на себе. Та хіба що на співчуття колишніх співкамерників по соцтабору – Польщі, Литви, Латвії, Естонії, Чехії, Словаччини... Та й то лише моральне.

Але, щоб нам вистояти, час уже давно позбутися зрадників, інформаторів, колаборантів, аґентів впливу – усієї клятої п'ятої колони. Насамперед у владі, армії, силових структурах. Маємо зрозуміти, що нині, як у часи монгольського іга, протистоїмо орді самі. Захищаючи себе і блудливу Європу.

Богдан ВІВЧАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Повертайтеся, хлопці...

Із Іловайська вийшло 30 бійців батальйону міліції «Івано-Франківськ», п'ятеро з них поранені й перебувають у лікарнях. Начебто, є інформація про те, що двоє бійців можуть перебувати в полоні.

Про це повідомили бійці, які повернулися у вівторок в Івано-Франківськ. За їхніми словами, в Іловайську знаходилось півсотні бійців батальйону «Івано-Франківськ», наразі доля 20 бійців – не відома.

Бійці здали зброю, яку привезли з зони АТО, зустрілися з родичами та журналістами. Після перепочинку батальйон переформують і знову скерують у зону АТО.

До школи, діти!

Новий навчальний рік у школах краю розпочався з уроку про історію січового стрілецтва.

До речі, в Івано-Франківську функціонуватиме 41 загальноосвітня школа, де навчатиметься 23,5 тис. учнів. Працюватиме 28 дошкільних навчальних закладів, 5 навчально-виховних комплексів – дошкільний навчальний заклад-садок, а при Угорницькій школі-інтернаті для дітей-сиріт і дітей, які залишилися без батьківського піклування, працюватимуть 2 дошкільні групи.

З 1 вересня у Івано-Франківську працюватиме 11 позашкільних закладів освіти, в яких займатимуться понад 10 000 дітей.

У перших класах з 1 вересня навчатиметься понад 2800 учнів. У 10-их класах – приблизно 1400 школярів.

Є скраплений газ!

1 вересня розпочалося постачання скрапленого газу для потреб мешканців Івано-Франківської області. Вартість одного балона вагою 21 кг становить 170 грн. з ПДВ.

Нагадаємо, що з лютого 2014 року спеціалізовані аукціони з продажу скрапленого газу для потреб населення не проводилися. У зв'язку з чим 270 тисяч мешканців Західної України з квітня залишилися без палива.

«Реалізаційна вартість скрапленого газу зросла на 38 грн., у зв'язку з підвищенням закупівельної вартості 1 тонни більш як на 50 відсотків і збільшенням тарифів на транспортування на 65 відсотків», – пояснює начальник ДП «Івано-Франківськ-Пропан» ПАТ «Івано-Франківськгаз» Ігор Сикала. Щоб забезпечити безперебійне постачання палива, підприємство і надалі братиме участь в аукціонах. Наступний аукціон має відбутися наприкінці вересня.

ВІТАННЯ

РАЗОМ – ПЕРЕМОЖЕМО!

До всіх просвітян України звернулася голова ТУМ-Чикаґо, професор Віра Боднарук з вітанням із нагоди 23-ої річниці Незалежності. У ньому, зокрема, мовиться: «Ми горді бачити, що народ України не дає себе вкотре ошукати, а відважно обороняє свій край. Ми дуже горді, що Україна має таких щирих, відданих патріотів, які відважно виступають проти ворогів України й готові віддати свої життя. Честь і слава героям України!..

Діаспора докладає усіх зусиль, щоб ввесь світ знав про віроломність і підступність Росії і щоб допоміг Україні стати дійсним членом демократичного західного світу. І аби наша допомога безперестанку йшла в Україну, тримайтеся. Разом – переможемо!»

АКЦІЯ

ЗА МИР І ЄДНІСТЬ В УКРАЇНІ

Цього року втретє письменники і краєзнавці здійснили сходження на Говерлу в День Незалежності, аби читати свої твори. Акція проходила під гаслом «За мир і єдність в Україні».

Вперше з такою ініціативою виступили Івано-Франківські організації Національних спілок письменників і краєзнавців (Євген Баран і Михайло Косило) в 2012 році на знак протесту проти «мовного закону Ківалова–Колесніченка», торік письменники здійснили сходження на підтримку євроінтеґраційного вибору України. Постійним провідником на Говерлу є поет і краєзнавець Роман Киселюк із Делятина, який своє перше сходження на Говерлу здійснив ще в 1957 році.

Цього року сходження було непростим. Падав дощ, був сильний вітер, а на вершині ще й кидало сніговою крупою. Тому з великої групи, яка робила сходження (20 осіб, серед них молоді літератори з Києва, Івано-Франківська, учні івано-франківської і кіровоградської шкіл), на Говерлу піднялося дев'ятеро літераторів, всі інші дійшли до Говерлянки, і провідник запропонував жінкам, дітям повернутися на базу «Зарослак». Це важке сходження подолали Євген Баран, Василь Тулай, Олександр Букатюк (Івано-Франківськ), Сергій Пантюк, Ліза Стрий, Юрій Пероганич (Київ), Василь Кузан (Закарпаття), Олександр Косенко (Кіровоград).

На вершині поети зачитали свої вірші й мали вдячних слухачів. Там були групи людей з Києва, Львова, Одеси (десь із півсотні осіб). Письменники ще жартували, що на Говерлі у них було більше слухачів, аніж день перед тим у Будинку культури в Яремчі, коли на літературну зустріч прийшли декілька відвідувачів.

Традиційна патріотична акція відбулася за підтримки Центру туризму і краєзнавства учнівської молоді Івано-Франківської області (директор – Михайло Косило).

Євген БАРАН

ВИБОРИ-2014

ПЕРЕЛІК

одномандатних виборчих округів, утворених на постійній основі в межах Івано-Франківської області

Одномандатний виборчий округ № 83
Центр – місто Івано-Франківськ.
Межі: частина міста Івано-Франківська (виборчі дільниці № 260855–260884, 260887–260907, 260911–260917, 260919–260943, 260946–260960, 261040).

Одномандатний виборчий округ № 84
Центр – місто Тисмениця.
Межі: місто Бурштин, частина міста Івано-Франківська (виборчі дільниці № 260885, 260886, 260908–260910, 260918, 260944, 260945, 261037), Тисменицький, Тлумацькии райони, частина Галицького району (виборчі дільниці № 260087–260089, 260099–260105, 260110–260129, 260131, 260132, 260134–260139, 260141–260153, 260155–260162, 260164, 261038).

Одномандатний виборчий округ № 85
Центр – місто Калуш.
Межі: місто Калуш, Калуський, Рогатинський райони, частина Галицького району (виборчі дільниці № 260106–260109, 260130, 260133, 260140, 260154).

Одномандатний виборчий округ № 86
Центр – місто Долина.
Межі: місто Болехів з населеними пунктами Болехівської міської ради, Долинський, Рожнятівськии райони, частина Богородчанського району (виборчі дільниці № 260008, 260009, 260014, 260015, 260020–260023, 260027, 260034–260039, 260045, 260046).

Одномандатний виборчий округ № 87
Центр – місто Надвірна.
Межі: місто Яремче з населеними пунктами Яремчанської міської ради, Надвірнянський район, частина Богородчанського (виборчі дільниці № 260001–260007, 260010–260013, 260016–260019, 260024–260026, 260028–260033, 260040–260044), частина Коломийського (виборчі дільниці № 260329–260338, 260408) районів.

Одномандатний виборчий округ № 88
Центр – місто Коломия.
Межі: місто Коломия, Городенківський район, частина Коломийського району (виборчі дільниці № 260339–260407, 260409–260411).

Одномандатний виборчий округ № 89
Центр – місто Снятин
Межі: Верховинський, Косівський, Снятинський райони.

ОФІЦІЙНО

12 ВЕРЕСНЯ – СЕСІЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Перший заступник голови обласної ради Олександр Левицький видав розпорядження скликати 31-шу сесію обласної ради 12 вересня ц. р. (поч. о 10.00) в залі засідань обласної ради (IV поверх) з порядком денним:

1. Про виконання обласного бюджету за перше півріччя 2014 року.
2. Про внесення змін до обласного бюджету на 2014 рік.
3. Про забезпечення військовослужбовців, задіяних в антитерористичній операції, земельними ділянками комунальної власності.
4. Про затвердження в новій редакції статутів та положень про обласні комунальні заклади та організації.
5. Майнові питання.
6. Інші питання.

На сесію запрошують народних депутатів України, голову облдержадміністрації, інших посадовців, голів районних рад, міських голів міст обласного значення, голів райдержадміністрацій, керівників правоохоронних та судових органів, обласних підприємств та установ, політичних партій і громадських організацій, представників ЗМІ.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Зібрали врожай – вшановуємо хліб

В Івано-Франківську завершення збору врожаю відзначать уже традиційним фестивалем «Свято хліба», яке відбудеться 7 вересня.

Це виставка-ярмарок хліба, хлібобулочних виробів, солодощів і меду. В програмі фестивалю, окрім презентування різноманітної продукції, передбачені театралізовані постановки, концертні заходи, унікальні майстер-класи для дітей і дорослих, частування козацькими стравами тощо.

В заході візьмуть участь місцеві підприємства, підприємці – хлібопекарі та кондитери. Кожен учасник матиме свій святково оформлений дегустаційний та презентаційний столи.

Одночасно зі «Святом хліба» по вул. Низовій та на Бастіонній площі проходитиме традиційна виставка-ярмарок декоративно-ужиткового мистецтва «Прикарпатський вернісаж», де народні умільці презентуватимуть вироби народного промислу та домашніх ремесел реґіону.

Також у одному з виставкових залів фортечної галереї Бастіон розпочне роботу перша в Івано-Франківську постійнодіюча виставка-ярмарок кованих виробів.

За 2, 75 – без квитків. За 3 – квиток?

З 1 вересня в усіх Івано-Франківських маршрутках мали б видавати квитки. Проте, лише в кількох міських автобусах пасажирам, разом із рештою, пропонують взяти проїзний документ.

В решті ж автобусів, на запитання: «квиток дасте?» водії відповідають запитанням: «а навіщо він вам?», повідомляє «Фіртка».

Та не запровадивши обов'язкове обілечування пасажирів в обмін на підняття вартості проїзду до 2,75 грн. з 1 вересня, перевізники мають намір на найближчому засіданні виконавчого комітету підняти питання про чергове підняття ціни до 3 грн.

Перевізники мотивують такі наміри черговим підняттям ціни на паливно-мастильні матеріали та проблемами із «25-копійчаною здачею».

Сепаратисти вже під хатою?

Правоохоронці на ст. Івано-Франківськ під час несення служби у фільтраційній групі на пероні вокзалу виявили 41-річного мешканця області, у якого вилучили пістолет Макарова та набої до нього.

Як інформує прес-служба транспортної міліції, при поверхневому огляді особистих речей чоловіка було виявлено пістолет Макарова калібру 9-мм та два магазини, споряджені 16 патронами калібру 9-мм та світлошумову гранату.

За цим фактом розпочали кримінальне провадження.

НА ТОМУ СТОЮ

БАНКРУТСТВО НАТО?

Заява Генерального секретаря НАТО Андерса Расмуссена після зустрічі Україна–НАТО про можливість вступу України в НАТО в майбутньому, тобто коли Україну окупує Росія – яскраве свідчення банкрутства НАТО як організації, що взяла на себе місію ґарантувати мир і спокій на європейському континенті.

Чи має якесь значення, що Україна не член Альянсу? Та ж НАТО втручалось у події в Косово, яке не було членом НАТО. То чому ж у Косово можна втручатись, а в Україні – ніззя, як казали унтер-офіцери імперської армії?

Чи можуть керівники НАТО це пояснити, спираючись на людську логіку?

Затим, що НАТО далеко і навряд чи схоче відповідати на запитання українського патріота, спробую відповісти сам.

Третьої світової війни НАТО не хоче. Це зрозуміло без пояснень. Але НАТО, не хотівши війни, не маскує цього нехотіння, як і належить обивателям-фраєрам. Інше діло Путін. Він натомість залякує світ можливістю Третьої світової війни у разі, коли світ буде збройно перешкоджати йому загарбувати Україну. Це робиться на підставі кримінальних «понятій», згідно з якими діє злочинна хунта Путіна.

І що ж ми бачимо?

Виховане на хвалених європейських цінностях НАТО дає себе залякати базарним злочинцям Путіна і К°. Бо слово «залякати» якнайточніше окреслює стан, під впливом якого ухвалюють рішення оборонці Європи. Як це назвати інакше, ніж банкрутство? Банкрутство взятої на себе місії.

Той, хто взяв на себе місію ґарантувати мир і спокій у Європі, мусить бути готовим відбивати всі атаки ворогів миру й законності, в тому числі бути готовим до відбиття аґресії злочинців.

Як я розумію, Генеральний секретар НАТО як офіцер, який дорожить офіцерською честю, краще б подав у відставку, ніж із високої трибуни керівника НАТО загортати у привабливі папірці проголошення ганебної тактики Мюнхенської угоди, коли дипломати Європи ще не об'єднаної у ЄС, здали Гітлеру Чехословаччину і Австрію.

Ганьба зрадницькій, далеко не європейській тактиці Мюнхенської угоди і ганьба тим, хто цю тактику загортає у привабливі папірці.

Чесні люди планети хочуть бачити від самопроголошених оборонців Європи дії мужніх і безкомпромісних воїнів-захисників, а не заляканих обивателів, яких може залякати базарний злочинець у царських ризах.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

РАШИЗМ

ЯК ФАШИСТИ «АНТИФАШИСТСЬКИЙ МІТИНҐ» ПРОВОДИЛИ

Російські війська окуповують схід. Вони вже в Донецьку і не тільки. І тепер відкрито разом із терористами воюють проти українців. А в День Незалежності вони провели придуманий Кремлем і виконаний катами, виродками, нелюдами, спектакль з маршу полонених, частина яких була перебинтована, яких зі зв'язаними руками в супроводі бойовиків зі штиками й вівчарками вивели на розправу ТОЛПЄ. А масовка закидала їх камінням, помідорами, яйцями, борошном і пляшками з водою, змушувала ставати на коліна, плювала в обличчя. Вигукувала образи й озвіріло топтала українські прапори. Готова була розшматувати наших військових. Весь український народ, весь світ побачив звіряче обличчя шакалів, які хотіли принизити людську гідність. Видовище це не для людей зі слабкими нервами.

А в очах наших воїнів не було страху, не було схиляння перед цією зграєю бандитів, їхніх родин і прислужників. Вони витримали екзекуцію спокійно, впевнено і гордо! Це був справжній парад наших героїв. Хоч видно було, що деякі фізично слабкі, покалічені й побиті, та ще й зі зв'язаними руками! Люди вже встановили прізвища полонених. У першому ряду в центрі – незломлений підполковник Сахневич, якому волонтер за кілька днів до цього передавав все, що віз 51-ій бриґаді під Савур-Могилу!

А хто ж був у тій масовці на площі? Це було не «обмануте» населення Донецька. Це ті «біженці», які 5 липня прибули в Донецьк разом з армією Стрілкова, а насправді – члени сімей бойовиків зі Слов'янська, Дружківки, Краматорська, Артемівська, які безпечно прибули в Донецьк. Розселилися разом із бойовиками сім'ями з дітьми й домашніми тваринами в чотирьох гуртожитках Донецького національного університету по вулиці Рози Люксембург. Вони вважають, що живуть у Новоросії, їх годують тричі на день і вони чекають на перемогу своїх головорізів. Ці нелюди – не «мирні жителі» Донецька. Це сім'ї вбивць, яким наша держава ще й платить пенсії та соціальні виплати!? Була там і сволота з Донецька. Це нащадки тієї мерзоти, яка приїхала на нашу землю після голодомору і зайняла спустошені будинки наших страчених людей! Люди навіть упізнали вихователь ку з дитячого садочка № 327 Донецька, яка топтала український державний прапор, разом із 7-8-річною дитиною. Вони повинні відповісти за свої вчинки! Вони не мають права жити на землі українців Василя Стуса, Анатолія Солов'яненка, Олекси Тихого, Володимира Сосюри, Микити Шаповала та інших прекрасних синів і доньок України...

Гадаємо, метою цього шоу ненависті було примусити українців зненавидіти Донецьк. І воно справді викликало такий резонанс. Та зрозуміймо, кілька сотень виродків – це не весь Донбас. І він буде вільний, бо тут є багато українських патріотів.

Ми виживемо! І покараємо тих, хто привів війну в Донбас! На жаль, у багатьох з них – донецьке коріння. Але це не Донецьк! Це піна, яку змиють дощі й наші сльози. Вірю, що буде інший парад. Парад перемоги добра над злом!

Ми обов'язково переможемо, ми захистимо суверенітет і територіальну цілісність України, на жаль, кров'ю, смертями, потом і надзвичайною мужністю тисяч наших найкращих патріотів!

Але щоб таке не повторилось, треба на Донбасі не повертати до влади тих, хто накликав на Донбас війну, хто явно чи таємно співпрацював і фінансував кримінальних злочинців. Бо є інформація з достовірних джерел, що вся колишня «еліта» україножобів Донбасу, яка «нареферендила війну», планує після звільнення реґіону від терористів повернутись на свої місця, зокрема, в Донецьк, у тозі визволителів і знову керувати Донбасом, «піднімати» його з руїн (аякже, держава гроші дасть і дерибан мільйярдів забезпечений).

Треба встановити тверду, рішучу, проукраїнську владу, яка мусить нарешті змінити тут прокремлівський 23-річний дискурс політики на проукраїнський, розробивши відповідну державну програму, ліквідувавши прогалини у формуванні національної самосвідомості, вихованні підростаючого покоління.

Наперекір хижій московській орді. Наперекір її підлим посіпакам. В тому числі з українськими прізвищами, паспортами, депутатськими й іншими повноваженнями.

Хлопці, тримайтеся! Весь український народ, весь світ з вами!

Марія ОЛІЙНИК, *просвітянка з Донецька*

ОДКРОВЕННЯ

ЛИСТ МОСКОВСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТКИ:

ПОЖАЛУЙСТА, ПОБЕДИТЕ!

Дорогой украинский народ, братья и сестры. В социальных сетях вы все чаще называете нас ватниками, а когда случилась авария в московском метро, вы писали, что так нам и надо.

Вы обвиняете нас в том, что почти никто из нас не выходит на улицы в знак протеста против той войны, которая из-за участия России уже происходит на юго-востоке вашей страны, и которую мы все уже полгода ждем в ее более кошмарном проявлении.

Вы, конечно, правы. И этот текст – попытка не оправдаться, а объяснить. Может, даже не вам, а самим себе.

Пока мы могли, мы выходили на митинги. Сейчас не можем. На днях вышло человек 200, и все. А остальные боятся.

Почему мы не можем сделать то, что смогли вы?

Я часто спрашиваю себя об этом, но не могу найти ответа. Самое первое, что приходит в голову – мы трусы и терять нам было больше, чем вам.

Мы боимся, вы нет. Вы свободны и боретесь за свою свободу. Мы – заложники. Вы победите, мы – проиграли и победим, только, если победите вы. Ваша победа – это наша победа. И поэтому вы даже представить себе не можете, как мы – жалкая кучка национал-предателей – эту победу ждем.

Мы сами не понимаем, почему нас так мало. Озираясь по сторонам, понимаешь: и этот пропал, и вот тот, и вот эта старая подруга вдруг начинает что-то кричать про «нашу Украину» и американскую угрозу, и вот этот рассудительный человек вдруг начинает авторитетно рассуждать, сколько Обама потратил на Майдан.

И мы с ними уже не спорим – молча считаем потери. Такое ощущение, как будто всех покусал вампир, а ты – неизвестно за какие заслуги – почему-то уцелел.

Вот я не самый умный на свете человек, но почему я все вижу в абсолютно беспощадном свете, что Путин – ху...ло, Крым оккупирован, Москва – столица Мордора, война – зло, и самое страшное – это даже не потеря Крыма, а превращение русских и украинцев во врагов.

А я все это вижу и молчу. И 7 процентов уцелевших от безумия тоже молчат. Но мы плачем, мы молимся, за вас, мы следим за вашими новостями, мы выучили украинский язык, чтобы читать ваши газеты и ваши фейсбуки.

Мы тайно переводим деньги на бронежилеты, каски и тепловизоры для вашей армии. Мы ждем вашей победы, потому что знаем, что освободив себя, вы освободите и нас.

Я думаю, что будь я гражданкой Украины, мне было бы легче. Стыд за родину, которую не выбирают, сидит в сердце как заноза и порой не дает дышать. Вам проще, вы дома можете говорить и писать что хотите.

Мы молчим. Иногда мы ездим в Украину и, если нас впускают ваши пограничники, гуляем по улицам ваших городов и дышим. Просто дышим воздухом свободы, который выкачан из наших городов. Вы даже себе не представляете, как нам не хватает вашего воздуха.

И конечно же мы просим у вас прощения. За весь этот ужас. По многу раз в день мы перебираем в голове разные факты и истории, чтобы понять, что мы сделали не так, как мы смогли допустить эту жуть.

Лично я не могу для себя ответить на этот вопрос, но виноватой все равно себя чувствую. Много раз у самых разных людей в Украине я просила прощения. Простите и вы. И, пожалуйста, победите! Слава Украине!

Национал-предатель, Москва, для «УП»

Від редакції: Свого імені авторка просила не називати. І її можна зрозуміти.

ЗВЕРНЕННЯ

СХАМЕНІТЬСЯ, БАГАТІЇ!

Україна у вогні, на Донеччині йде жорстока війна з численними жертвами.

Так звані колишні керівники України, а фактично бандити й аґенти спецслужб Росії, коштами, викраденими в українського народу, платять найманцям, щоб вони руйнували шахти, заводи, фабрики, вбивали мирних громадян. Обдурені російською брехливою пропаґандою ці найманці з сатанинською ненавистю нападають на все українське. Їм допомагають місцеві кримінальні елементи, а їхні союзники комуністи допомагають реалізувати сепаратистські плани. Всіх їх по-іншому, як Юдами не можна назвати, йдеться у зверненні громадськості Бурштина до українських мільярдерів і мільйонерів.

Панове багатії! Український народ знає, якими правдами й неправдами набуті ваші мільярди, і тому сподіваємось, що ви навернетесь і скажете, як і Закхей сказав, що скривдженому віддамо вчетверо, аби на цей дім зійшло спасіння. Тож будьте мудрими, будуймо в Україні суспільство солідарності, допоможіть державі й народу подолати ворогів, а не фінансуйте їх. Інакше не буде спасіння. Український народ – терплячий, але майбутній Майдан змете всю неправду, відсторонить від влади всіх опричників, зрадників і наведе порядок та утвердить правду в своїй хаті.

Тож перший крок зробіть уже нині: перерахуйте на потреби Української армії бодай половину своїх прибутків.

В людини поставлені очі так, що вона бачить небо, висоту, в чотириногих очі втуплені в землю. Тож увесь український народ дивиться на вас і хоче побачити, чи ваш погляд спрямований в небо, чи втуплений в землю, щоб ви не повторювали «подвигу» Юди.

Тож очікуємо вашого внеску на потреби Української армії, мовиться у зверненні громадськості Бурштина.

До речі, мільярдер Ахметов і його компанія ДТЕК володіє Бурштинською ТЕС. Отож можна зрозуміти звернення бурштинців.

АНОНС

ПАМ'ЯТНИК МИХАЙЛОВІ ГАВРИЛКУ

7 вересня об 11.00 в Болехові відбудеться відкриття пам'ятника митцеві-воїну Михайлові Гаврилку

Участь у святі візьмуть онуки Михайла Гаврилка – Ярослав, Орест і Любомир Абрагамовичі з родинами, творці пам'ятника Василь Ярич і Орест Скоп, Віталій Ханко, автор перших публікацій про Михайла Гаврилка (Полтава), письменник Роман Коваль (Київ), кобзар Тарас Силенко (Київ), мистецтвознавці Віталій Ханко (Полтава) і Роман Яців (Львів), голова Світової федерації українських жіночих організацій Орися Сушко (Канада), Галицький академічний камерний хор під орудою дириґента Василя Яциняка (Львів), народні художники України Тадей Риндзак і Михайло Риндзак (Болехів), народні артисти України Богдан Козак і Святослав Максимчук (Львів), народний депутат України Юрій Бублик (Полтава) і багато інших поважних особистостей.

Під час академії, яка відбудеться в Народному домі, заплановано презентацію книжки Романа Коваля «Шевченкіана Михайла Гаврилка», виступ діячів культури та показ документального фільму «Стеком і шаблею» (режисер – Володимир Бондаренко).

Прес-служба Історичного клубу «Холодний Яр»

ГЕНІЙ І ЧАС

БОЛІТИ УКРАЇНОЮ

З любов'ю і шаною вимовляємо ми ім'я Івана Франка, відзначаючи річницю його народження. Його називають Каменярем, бо він сміливо по скелі австро-угорського цісаризму молотом лупав скелю соціальної несправедливості, гукаючи тисячам: «Лупайте сю скалу. Нехай ні жар, ні холод не спинить вас». Франко став великим тому, що вийшов з народу, йшов з народом і вів його вперед, закликаючи «добувати хоч синам, як не собі, кращу долю в боротьбі». Він завжди був у передніх рядах тих, хто ламав скелю старого світу в ім'я нового; скелю неправди й визиску в ім'я правди, добра і краси.

Ось і у Тлумацькій гімназії молоді просвітяни відзначили цю дату, підготувавши усний журнал «Цвіте добром земля Каменяра».

«Ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіційних кордонів. І се почуття не повинно у нас бути голою фразою, а мусить вести за собою практичні консеквенції. Ми повинні – всі без виїмка – поперед усього пізнати ту свою Україну, всю в її етнографічних межах, у її теперішнім культурнім стані, ознайомитися з її природними засобами та громадськими болячками й засвоїти собі те знання твердо, до тої міри, щоб ми боліли кождим її частковим, локальним болем і радувалися кождим хоч і як дрібним та частковим її успіхом, а головне, щоб ми розуміли всі прояви її життя, щоб почували себе справді, практично частиною його», – стали лейтмотивом свята.

Я. ТОМКІВ, *голова осередку «Просвіта» Тлумацької гімназії*

* * *

Звучало Каменяреве слово і в Народному історико-краєзнавчому музеї с. Бортники. Директор музею Іван Карп'як провів для молодопросвітян екскурсію «Стежками Івана Франка», під час якої її учасники мали змогу ознайомитися зі світлинами музею-садиби Франків у селі Нагуєвичі та багатьма цікавими фактами з життя письменника.

Члени «Молодої Просвіти» первинного осередку з ініціативи голови осередку Оксани Трак з нагоди річниці великого майстра слова, громадського діяча, патріота Івана Франка провели літературні читання творів письменника у залі сільської «Просвіти». Слова «Народе мій, твоїм будущим душу я тривожу» і «Глянеш, як хазяїн домовитий, по своїй хаті і по своїм полі» є актуальними і сьогодні.

Учасники дійства зазначили, що Франко писав не тільки для дорослих, але й для дітей та пригадали деякі казки зі збірки «Коли ще звірі говорили».

Н. К.

* * *

В Косові біля пам'ятника великому українському поетові Іванові Франку з нагоди 158-ої річниці його народження вшанували Великого Каменяра. Захід організувало районне об'єднання «Просвіта» за участю працівників районної бібліотеки, учнів косівських шкіл № 1 і 2, гімназії-інтернату, Старокосівської та Городянської шкіл. У виконанні учнів звучали вірші та пісні. З промовами перед присутніми виступили поет, почесний голова «Просвіти» Богдан Радиш, ветеран освіти, член Правління районного об'єднання «Просвіти» Тадей Яницький, журналіст Василь Глібчук. Просвітянин Володимир Довгун виконав свою авторську пісню.

Богдан ГЛІБЧУК, *голова Косівського районного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

СВІДЧАТЬ АРХІВИ

4 травня 1948 р. оперативна група КҐБ убила в бункері на території Нижнього Березова Косівського району заступника Коломийського окружного проводу ОУН Рибака і знайшла тут три анонімні листи. Чекісти швидко встановили, що їхній автор – завуч Нижньоберезівської семирічної школи Валентина Никифорівна Сіренко. Через тиждень її заарештували.

ПРИВІТ УПА!

(ЛИСТИ ВЧИТЕЛЬКИ ВАЛЕНТИНИ СІРЕНКО З ХАРКІВЩИНИ)

Із судової справи № 5120 (зберігається в СБУ Івано-Франківської області) довідуємося, що В. Сіренко – безпартійна, українка, народилася в 1922 р. в Білгорі Курської області в сім'ї службовця. У 1929 р. переїхала у Слов'янськ Харківської області, де 1946 р. закінчила історичний факультет учительського інституту й була спрямована на роботу в Івано-Франківську область, у Нижній Березів. Жила на квартирі в дяка С. Фічича.

У вересні 1946 р. до неї прийшли три повстанці, вони рекомендували їй добре вчити дітей, не вербувати їх у піонери. Вдруге В. Сіренко зустрілася з повстанцями у жовтні 1947 р. на квартирі доньки С. Фічича Олени Арсенич (1900–1984) – зв'язкової ОУН, де з нею мав розмову керівник кущової боївки ОУН Стародуб – Микола Арсенич, син Василя (1907–1949) (загинув у Верхньому Березові разом із сотником Гамалією). Він вів розмови на різні політичні теми й запропонував їй передавати повстанцям час від часу радянську пресу, аби вони могли краще орієнтуватися в тогочасній політичній ситуації.

В. Сіренко – з боязні, а чи з переконання – дала згоду на співпрацю.

Незабаром вона одержала через Олену записку з проханням передати пресу і політичний словник. Виконуючи доручення, вона передавала Стародубу й листи, в яких поділяла погляди повстанців, заохочувала їх до справедливої боротьби проти більшовицького режиму.

Перший лист, написаний 18.11.1947 р., починався так: **«Слава Україні! Одержала Вашу записку і дякую...» і далі: «не можна чекати правди від азійців, розбійників, жидів, що сидять у Кремлі. Правда переможе. Будьте обережні. Пильнуйте за своїм життям. Ви роками боролись і зуміли зберегти своє життя, то зумійте зберегти його тоді, коли до вашої перемоги і здійснення ваших ідей, яких бажає більшість поневоленого українського народу, лишилося декілька місяців. Безумовно, цій перемозі допоможуть зовнішні сили – справжні демократичні країни, які вже озброїлись і озброюються проти азійського комунізму. Привіт УПА».**

У другому листі від 01.03.1948 р. вона просить вибачення, що не може дістати журнал «Сучасне і майбутнє» та політичний словник і повідомляє, що передає тільки журнали «Україна» № 10, 12 за 1947 р., в яких не може читати брехню та дивитися на портрети Леніна і Сталіна – цих ідіотів, що знищили найкращих людей України. Вона пише: **«Безумовно, Ленін будував би комунізм іншим шляхом – не тільки терором та репресіями і голодуваннями... Я ніколи не симпатизувала існуючим порядкам. Я з дитинства під впливом батьків стояла за здійснення ідей, за які ви боретеся зараз, і хоч я слухала їхню безглузду, шалену брехливу аґітацію, на яку вони витрачають величезні кошти, бо мусила слухати... Бажаю, щоб ваша боротьба увінчалася ореолом перемоги, а більшовикам бажаю, щоб швидше настав день варфоломеї для них. Слава героям України!»**

У третьому листі від 22.03.1948 р. повідомляє що, мабуть, поїде додому і не повернеться, але буде згадувати чарівну красу Карпат, надіється, що **«іскра з заходу, яку ми і так довго чекаємо, в цьому році повинна залетіти до нас, від якої спалахне полум'я в демократичних країнах Європи. Ну, сволочі Англія і Америка! Чому вони так довго тягнуть, чому вони не подадуть руку помочі багатостраждальному народу, який задихається від неволі, безмірної праці, голоду й холоду. Ну, бажаю їм, щоб їм довелося пожити так, як нам, а нам так, як їм».** І далі передає зміст листа своєї матері про великі черги за хлібом, які займають о 6-ій ранку, що в черзі задавили восьмилітню дівчинку і запитує: **«Доки ми будемо терпіти? Навіщо таке життя? Нещасливі, ми тим, що наш вік припав на час сталінського раю. Сподіваюся, що скоро-скоро хмари розійдуться, сонечко засвітить і люди вільні будуть».**

Та, на жаль, тоді не здійснилися сподівання учительки. Її звинуватили в тому, що вона, радянська вчителька, вступила у зв'язок з ворожим бандерівсько-оунівським підпіллям, що в листах писала наклепи на керівників партії та уряду, закликала до збройної боротьби, мала неґативний уплив на учительку О. В. Перевертень.

19 серпня 1948 р. суд у Станіславі засудив Валентину Сіренко та Олену Арсенич на 25 років випрано-трудових таборів та 5 років позбавлення прав. Строк зачислили з 13 травня 1949 р. Покарання вони відбували в Караґандинській області.

1955 р. відбувся пересуд, який зменшив покарання В. Сіренко до 8, а О. Арсенич – до 5 років.

9 липня 1956 р. В. Сіренко була звільнена з місць ув'язнення.

Як склалася подальша її доля, встановити не вдалося.

Останнім часом все більше з'являється публікацій про участь жителів східних областей України в національно-визвольній боротьбі ОУН–УПА. Листи учительки Сіренко – переконливий доказ цього.

Петро АРСЕНИЧ, *краєзнавець*

ПАМ'ЯТЬ: ПРАВДА ПРО КРИВДУ

...1923–1932 роки. В радянській Україні проводиться так звана кампанія під красномовною назвою «українізація», підступно підкинена Москвою декретом 1 серпня 1923 р. для українців, які «зачаровані» комуністичною облудою, наївно вірили в те, що в радянській Україні будуватиметься справедливе, гуманне суспільство, справедливий рай для трудящих усього світу, вірили в те, що після одвічної національно-визвольної боротьби українці врешті-решт побудують свою державу – демократичну соборну Україну. Цією вірою були перейняті й тисячі галичан, які ще у попередні роки – у часи національно-визвольної революції і т. зв. «громадянської війни» в Україні – збройно боролися за втілення у життя мрії українців, за визволення рідної Галичини з-під нового поневолювача – відродженої Польщі.

НА РОЗПУТТЯХ ВЕЛЕЛЮДНИХ

* * *

Галичани активно і самовіддано діяли під час проголошеної «урядом» Галицької Соціалістичної Радянської Республіки, який був створений у Харкові за директивою Москви перед походом Червоної армії в Галичину у липні 1920 року. На чолі того «уряду» тоді перебували В. Затонський (голова), а членами – М. Баран, І. Немоловський, М. Левицький, Ф. Конар, М. Гаврилів, М. Козоріс, І. Сіяк, І. Кулик та інші галичани-українці.

Тоді на прохання Галревкому при ЦК РКП (б) були звільнені з російського радянського концтабору «Кожухів», що під Москвою, українські січові стрільці, які зголосилися взяти участь у боротьбі за визволення Галичини, зокрема сотники О. Думін, О. Козловський, В. Брикович, поручники І. Індишевський, Ю. Карпінський, А. Сиротюк; звільнені були О. Пушкар, Осип Букшований, Тарас Франко, Омелян Колодницький.

Інші ж галицькі стрільці, які не піддалися більшовицькій пропаґанді, загинули. Зокрема, ветеран Леґіону січових стрільців, герой карпатських боїв, командант 2-ої Коломийської бриґади отаман Роман Дудинський помер у Кожухові 14 липня 1920 року. А переповнену галицькими старшинами баржу чекісти потопили у Білому морі поблизу сумнозвісних Соловецьких островів. У крижаних водах приполярного моря знайшли свою мученицьку смерть галицькі сини Сень Горук (отаман), сотники Марко Вадівський, Лев Кекіш, Юрко Кантемір, Юрко Курдіяк, Михайло Капко, Василь Метельський, Гриць Фединський, поручники Володимир Дицько, Євген Кобринський (з дружиною Стефанією), Леонтій Лушпинський, Адольф Плошенський, Олекса Старницький, Євген Ясинецький, четарі Гриць Гоцький, Володимир Дроздовський, хорунжі Зенон Кулицький, Іван Шпорлюк та інші з українського цвіту.

* * *

...Обдурені політично, обкрадені духовно більшовицькими облудними планами й ідеями, тисячі галичан-українців – калинового цвіту української інтеліґенції різними шляхами дісталися радянської України з надією долучитися до нової соціалістичної України, де згодом, у кінці 20–30-их років, опинилися, за висловом Ірини Вільде, на «кладовищі власних юних мрій».

Сповнені енерґії і темпераменту, 1921 року з табору «Юзефів» (Чехословаччина), в якому перебувало кілька сотень галичан-стрільців УГА, на радянську Україну виїхала група галичан, серед яких були В. Бобинський і Е. Ерстенюк. А в грудні 1924 року з Праги до столиці УССР Харкова прибули 200 старшин Галицької армії на чолі з її колишнім командувачем – полковником Грицем Коссаком; через півроку прибула ще одна група галичан, у складі якої був Мирослав Ірчан (Баб'юк). Як засвідчують історики, з чеських таборів на радянську Україну виїхало кілька тисяч галичан.

Тільки з 1921–1922 року до УССР прибули з Польщі понад 80 тисяч військовополонених, біженців, військових еміґрантів – суцвіття тисяч різнобічних талантів, які заповзято взялися за розбудову української України.

Як повідомляв 8 квітня 1921 року часопис «Український вістник» (Львів) на той час проживали в радянській Україні, зокрема: у Харкові – Роман Левицький, Лев Смулка, Михайло Балицький, Макарушка, Загайкевич; у Кам'янці-Подільському – Гаморак, Геринович, Заварський; на Київщині – Іван Калитчук, Петро Шеремета, Лесь Коновал, Микола Темницький, Орест Стефанович, Іван Мельничук; в Полтаві – гімназійний учитель Олександр Гаврилів; у Києві – Гнат Колцуняк, Петро Артемович, Осип Устиянович, Ростислав Заклинський, Петро Кабарівський, Федь Калинович, Андрій Баб'юк (Мирослав Ірчан), Дмитро Паліїв, Семен Ткачівський, Корнило Гаврилів, Мелетій Кічура; в Черкасах – Лесь Гринішак, Осип Гірняк, Ольга Рубчак; в Умані – художник Яків Струхманчук; в Одесі – Петро Бубела... Вони перебували на педагогічній, науковій, компартійній роботі, на службі у Червоній армії (РСЧА), а серед них у Бердичеві – Мирон Заячківський – завідувачем відділу аґітації окружкому партії, редактором міської газети; Олекса Кажан – завідувачем відділу народної освіти; Петро Шеремета – інструктором земвідділу окрвиконкому; Степан Мельничук і Роман Кузьма – на педагогічній роботі.

У харківських вишах та наукових установах Києва працювали Матвій Яворський, Михайло Лозинський, Іван Сіяк, Михайло Баран, Микола Балицький, Роман Ерстенюк, Тарас Франко, Никифор Гірняк, Володимир Гадзінський. У Харкові й Полтаві очолював трудові школи Федір Замора. Гриць Коссак був начальником Харківської школи червоних старшин.

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ

(Далі буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

5 вересня святкує день народження відомий галицький митець

Іван ГАВРИЛІВ,

виконавець Музею народної шани Тараса Шевченка в Народному домі «Просвіта».

Творчого довголіття зичать йому просвітяни краю.

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

КІНО

ЗУСТРІЛИСЬ ТРИ ОСОБИСТОСТІ

У Києві презентували фільм про хірурга Бориса Білинського, політв'язня Юрія Шухевича і архиєпископа-емерита Любомира (Гузара)

У Києві з нагоди Дня Незалежності України презентували кінокартину «Сходи Якова», першу роботу документального проекту «Любомир». Як повідомляє департамент інформації УГКЦ, події стрічки розгортаються у львівській кав'ярні на даху старого будинку, де зустрічаються троє колишніх однокласників – онкохірург Борис Білинський, довголітній в'язень радянських таборів Юрій Шухевич та архієпископ-емерит Любомир (Гузар). «Дякуємо Блаженнішому Любомирові, що був з нами в цей надзвичайно важливий для нас вечір не лише на екрані. З нетерпінням очікуємо зустрічі у глядацькій залі з двома іншими героями фільму: львівська прем'єра картини «Сходи Якова» відбудеться у вівторок, 9 вересня», – розповіли автори фільму Леся Харченко і Павло Казанцев.

Побачити документальну стрічку зможуть усі охочі. Зараз тривають перемовини з кінотеатрами про прокат, плануються презентації фільму в Україні та поза її межами.

«Ми щиро вдячні всім, завдяки кому картина відбулася – священству та мирянам Української Греко-Католицької Церкви з усього світу, особисто Главі УГКЦ за підтримку і увагу до проекту, і звісно – нашим героям. Без них не було б не лише стрічки, а й нашої держави», – наголошують автори фільму.

Н. К.

У НД «ПРОСВІТА»

БУЛО СУМНО І ВЕСЕЛО

Після Спасівського посту у НД «Просвіта» відновилися вечори відпочинку «Кому за 40...» Вони стали ще більш потрібними як психологічне розвантаження для наших людей. Адже та інформація, яку несуть ЗМІ з подій, що відбуваються в суспільстві, дуже позначається на людському здоров'ї. Отож стараємося складати програму вечора відпочинку, щоб була цікавою і змістовною.

Вечір відпочинку розпочався з екскурсії Музеєм народної шани Тараса Шевченка, який відкрився напередодні Дня Незалежності в НД «Просвіта». Тут просвітянка Надія Легун прочитала «Розриту могилу» Т. Шевченка та «Молитву» Д. Павличка.

Після цього танцювальні мелодії покликали учасників вечора у велику залу Народного дому. І поважні пані та пани закружляли у вальсі, такому до щему душі рідному ще з юних літ.

Аж тут розпочалася вікторина на найкраще знання України, за яку сьогодні йде битва – за її життя і права. Тут і питання, що стосувались площі, протяжності кордонів, найбільших річок, кількості міст, першої друкарні в Україні, найстарішої бібліотеки, першого українського фільму, найменшої в світі книжки, першого українського гімну, найвидатніших українських перекладачів, відкриття перших шкіл вишів і т. ін. Переможцем у вікторині став Р. Боднар, який і отримав у подарунок повість-літопис Михайла Андрусяка «Брати грому».

Кажуть, якщо нація має дітей, готових віддати за неї життя, то вона безсмертна. Якщо це так, то українська нація справді безсмертна і невмируща. Перемога неодмінно утвердиться за нами. «Вставай з колін» – так закликали у своїй пісні на слова Д. Павличка союзянки Юстина Лялик і Раїса Романюк. Майданівські мотиви звучали і в поезії, яку теж прочитала Ю. Лялик.

Вечір відпочинку відбувався напередодні першовересня. Тож блок пісень, під які можна було теж танцювати, подарували освітянам, які знаходились у залі, Орест Турок та Віктор Довбуш: «Два кольори», «Очі волошкові», «Ясени», «Червона рута», «Край», «Родина» та інші.

Сподобалась присутнім і Руслана Денега з чудовим насиченим тембром голосу, яка виконала «Анничку», а на закінчення вечора – свою традиційну «Єднаймось в Просвіті».

Найкращою танцювальною парою на вечорі, якій вручили приз, визнали М. Романюк та С. Прунько.

Нагадаємо нашим читачам, такі вечори відпочинку відбуваються кожної останньої неділі місяця о 17.00.

Михайлина БОДНАР, *завідувач культурно-масової роботи обласної «Просвіти»*

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА
ВЕРЕСЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 35)

19 ВЕРЕСНЯ

25 років з часу **проведення у Львові та Івано-Франківську** (Дем'янів лаз) **панахид за невинно загиблими під час сталінських репресій.**

20 ВЕРЕСНЯ

День винахідника і раціоналізатора (третя субота вересня).

21 ВЕРЕСНЯ

Різдво Пресвятої Богородиці.

22 ВЕРЕСНЯ

175 років від дня народження **Корнила Устияновича** (1839–1903), художника, письменника, етнографа, який присвятив гуцульській темі картини «Гуцулка біля джерела», «Гуцул» (1891).

23 ВЕРЕСНЯ

80 років від дня народження **Миколи Ільницького,** літературознавця, критика, дослідника творчості багатьох західноукраїнських письменників.

24 ВЕРЕСНЯ

120 років від дня народження **Романа Купчинського** (1894–1976), січового поета і композитора.

25 ВЕРЕСНЯ

45 років від дня народження **Лесі Шкіци,** доктора технічних наук, професора, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки за 2008 р., члена НТШ, уродженки с. Побережжя Тисменицького району.

26 ВЕРЕСНЯ

155 років від дня народження **Олександра (Леся) Кульчицького** (1859–1938), громадського діяча, одного з засновників коломийського тижневика «Діло», уродженця м. Коломия.

100 років від дня народження **Юрія Бундзяка** (1914–1989), поета, педагога, члена СПУ (1989), автора збірок «Дзвінка далина» (1966), «Я не забув» (1973), «Під мирними небосхилами» (1987), лауреата премії імені Григорія Никифорука, уродженця с. Глушків тепер Городенківського району.

27 ВЕРЕСНЯ

Воздвиження Хреста Господнього (Чесного Хреста).

Всесвітній день туризму.

90 років від дня народження **Володимира Полєка** (1924–1999), ученого-філолога, бібліографа, історика літератури, краєзнавця, професора (1993), автора 1200 статтей, уродженця м. Станіслав (тепер – м. Івано-Франківськ). На його пошану видали збірник «Сівач духовності» (2002) і заснували краєзнавчу премію його імені (2010).

28 ВЕРЕСНЯ

85 років від дня народження **Дмитра Павличка,** поета, кіносценариста, перекладача і літературознавця, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка (1977), громадсько-політичного діяча, народного депутата України перших демократичних скликань, посла України у Словаччині та Польщі, уродженця с. Стопчатів Косівського району.

30 ВЕРЕСНЯ

Всеукраїнський день бібліотек.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

ДО ПЕРВНІВ

КРАЄЗНАВСТВО ЯК ІСТОРІЯ

Тримаю в руках ваговитий том на більш як 400 сторінок. І книжка ваговита, і вага її змісту поважна. Та й поважний автор підготував її до друку й видав в Івано-Франківську. Адже він – Богдан Гаврилів, головний історик міста, кандидат історичних наук, краєзнавець, музеєзнавець, лауреат багатьох історико-краєзнавчих премій.

Назва книжки «Історія Прикарпаття в краєзнавчих дослідженнях» своїм змістом повністю охоплює тематику праць Б. Гавриліва і додаток «Вибрані статті» визначає характер видання.

Якби ж хтось поставив мету пізнати історію нашого краю, то спрагу знань задовольнить чисте джерело інформації, наукових розвідок, статей, вміщених у згадуваній книжці. Розділ за розділом від часів княжих (маю на увазі галицьких) до подій XX століття відкриватиметься вам історія Прикарпаття. І тут історичні події і знакові постаті минувшини: Данило Галицький, Роксолана, Олекса Довбуш, Іван Франко, Лев Бачинський, Степан Бандера, Михайло Фіґоль.

Цілий розділ присвячений історії Станиславова – Івано-Франківська. Тут же короткий зріз історії педінституту і його продовження в новій формі – Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

Окремою частиною в книжці є розділ «Пам'ятки історії та культури краю», в якому цікавий матеріал про визначні місця, пов'язані з іменами славних людей, як-от О. Довбуш, С. Бандера, Р. Шухевич та історії заснування різних товариств.

Найповажніший розділ у книзі – «Дослідники Прикарпаття в іменах», в якому представлені, на погляд Б. Гавриліва, найпомітніші краєзнавці нашого краю. Це видання є значним внеском у краєзнавство нашого краю і робить честь авторові цієї книжки за гідну пошанування працю.

Василь БАБІЙ, *член НСКУ*

НЕЗАБУТНІ

ТУТ КОЖНА ВУЛИЦЯ ТЕБЕ СТРІЧА

Місто над Прутом завжди пригортає до серця гостей. Воно зачаровує своєю неповторністю, писанковим узором, тим духом, який характерний лише Коломиї. І чи не тому це місто називається так, що чумаки возили сіль і в річці Миї мили кола, тобто колеса, аби не ввозити у град болото з усіх усюд. Місто має велику культурну скарбницю, свої традиції. І як не згадати образну природу коломийки. Яке в світі ще є місто, щоб мало такий універсальний жанр співати й водночас танцювати, озвучуючи короткі римованки?

Коломия – не помия,
Коломия – місто,
В Коломиї такі дівки,
Як пшеничне тісто.

І хто тільки Коломию не оспівував. Найбільше, звісно, літератори, зокрема, знані письменники Роман Іваничук у повістях, Григорій Полянкер – у романі, Тарас Мельничук, Василь Герасим'юк, Мирослав Лазарук та інші в поезіях, навіть Юрій Андрухович присвятив вірш коломийському полку в Парижі.

А ось збереглися ліричні рядки незабутнього Валерія Юр'єва з Миколаєва. Лауреат премії імені Юрія Яновського, автор збірок «Монологи землі», «Доля», «Орбіти дня» і прозових творів побував у Коломиї влітку 1975 року. Це була мрія його життя. Вчаровувався містом, радів своєму пізнанню і вилив почуття в двох віршах, які пропоную вашій увазі.

Майстер слова завжди тепло згадував Коломию і коломиян. Місто залишило в його серці світлий слід.

Василь РЯБИЙ,
член Національної спілки письменників України

КОЛОМИЯ

Тужавих яблук росяні багрянці
Гірляндами звисають до плеча.
Тут кожна вулиця тебе стріча
Красою цвіту і плодами праці.
Я тут живу...
Отут над самим Прутом,
Говерли чую мудрі позивні
Про дні грядущі
і про дні забуті –
Їх бистрина ріки несе мені.
І кожна хвиля – до весни весна,
І синій вітер в горах трембітує,
І вуйко гладить колос –
не бідує –
Над спілим жнивом
голубінь рясна.
Тож правду кажуть:
коло сонця миє
Ясне чоло смаглявки
Коломиї.

ПІСТИНЬКА

І день, і ніч, мов шум дощу,
В сніги і спеку я віками
Довбаю кам'янисті брами,
Туге коріння полощу.
Шануйте бистрину мою –
Билину кожну напою!
За водоспадом – водоспад
На течії прозорій,
Живуть в мені
форель і зорі,
І вуйка молодого сад.
Згойднулась крона, її плоди,
Схилилась низько до води.
І яблуко, що впало з гілки,
Мов та кровина, закипа
У вирі білому, у вирі,
Де журавлів купають вирії,
Де неба смужечка скупа.
...І хай не істина –
А лиш маленька істинка –
Живе в мені
Карпатська
річка Пістинька.

Валерій ЮР'ЄВ

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

НАТАЛКА

Дивна доля інколи буває в людських імен. Така доля, зокрема, випала імені Наталка. Українські жінки довго не вживали масово такого наймення. Спопуляризував же його великий майстер української літератури, людина і творець, що вперше вивів українську народну мову на широкий шлях, автор «Енеїди» – Іван Котляревський. Згадане жіноче ім'я занесла в найдальші куточки нашої землі, розірваної тоді на кілька шматків, на диво лірична п'єса Котляревського «Наталка Полтавка».

Рід свій Наталка виводить з далекої римської імперії. Наталіс по-латинському означає «належний до дня народження», «народжений», а в субстантивованій, опредмеченій формі – навіть «день народження», «бог народження», «геній». Свого часу слово входило й до давньої латинської назви різдва – «Діес наталіс».

Згадане наймення має в Україні найчастіше форму Наталка, рідше – Наталя. (Форма Наталія, як відомо, використовується хіба що в церковному, монастирському вжитку).

Наймення має своє відгалуження і серед прізвищ: Наталенко, Натальчук, Наталечко, Натальчин.

РЕДАКЦІЙНЕ УТОЧНЕННЯ

У № 35 за 28 серпня у матеріалі «Галицька Просвіта» – осередок нашої духовності» помилково вказано, що село Ріп'янка Рожнятівського району. Насправді у підписі слід читати: с. Ріп'янка Калуського району.

УСМІХНІТЬСЯ

* * *

У американців новорічні подарунки кладуть у шкарпетки, а у нас шкарпетки – подарунок!

* * *

Професор на лекції запитує:

– Якби перед бараном поставили відро з водою і відро з горілкою, що б почав пити баран?

– Воду! – відповів студент.

– А чому?

– Бо баран!

* * *

Чому зал засідання Верховної Ради круглий?

А де ви бачили квадратний цирк?

* * *

Зима. Мороз мінус двадцять. У автобусі їде професор університету з дружиною. Навпроти – його студентка з подругою. Не вітається. Сидить, базікає. Через п'ять хвилин дивиться на професора:

– Ой! Андрію Петровичу! Добрий день! А я вас одягненим не впізнала!